Bindu Bimarsha
ବିନ୍ଦୁ ବିମର୍ଶ
ISSN NO:. 3049-2807(O)
ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍କ, ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା ॥ ଜାନୁଆରୀ - ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୨୬
VOLUME NO: II, ISSUE NO: I ॥ JANUARY-MARCH 2026

ନାରୀ ଜୀବନର ଅଭେଦ୍ୟ କୋଠରୀ: ଅଖିଳମୋହନଙ୍କ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ଉପାଖ୍ୟାନ

ଶୁଭଶ୍ରୀ ମହାପାତ୍ର
ଡକତପୁର, ବାରିପଦା

ARTICLE NO: BB-II-I-2026-03

ORC ID: 0009-0004-4697-1395
DOI: 10.64647/bb.vol.2.issue.1.2026.3
E-Mail: shubhashreemahapatra003@gmail.com
Review Status: Double-Blind Peer Reviewed
Language of the Article: Odia
Type of Article: Research Article
Submission Date: 04-11-2025
Publication Date: 14-01-2026

ABSTRACT ॥ ଅଂଶିତ୍ର ସାର

ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପସାହିତ୍ୟରେ ନିଜସ୍ୱ କ୍ରାନ୍ତି ଓ ସିଦ୍ଧି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିବା ଗାଳ୍ପିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଖିଳମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ଅନାୟାସରେ ବାରିହୋଇପଡ଼େ। ଅନେକ ଲେଖକ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦିଗକୁ ନେଇ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା କରୁଥିବା ବେଳେ ଗାଳ୍ପିକ ଅଖିଳମୋହନଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଭିନ୍ନ ସ୍ୱର୍ଶ ଅନୁଭବ କରେ ପାଠକ। ପ୍ରାଥମିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ବାମପନ୍ଥୀ ଚିନ୍ତାଚେତନାକୁ ଉପଜୀବ୍ୟ କରି ସାହିତ୍ୟ ରଚନା କରିଥିବା ଅଖିଳମୋହନଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ପୁନଶ୍ଚ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ଜାଗତିକ ପୃଥିବୀର ଅନେକ ଅଦେଖା ଅଶୁଣା କଥା। ମଣିଷ ଜୀବନର ନିଷ୍ଠୁର ବାସ୍ତବତା, ଅସହାୟତା, ଅବଚେତନ ମନର ଆନନ୍ଦ-ବେଦନାକୁ ପାଠକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀକରଣ କରାଇବାରେ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କର ସିଦ୍ଧହସ୍ତତା ଉଚ୍ଚକୋଟୀର। ଥରେ ଅଖିଳମୋହନ କହିଥିଲେ "କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ ହେଉଛି ଏକ ବର୍ଚ୍ଛା। ଯାହାର କ୍ଷେପଣରେ ପାଠକକୁ ବିଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଲେଖକକୁ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ସୁଯୋଗ ମିଳେ, ଯେଉଁଥିରେ ଲେଖକର କ୍ଷେପଣ ଶୈଳୀ ଅପେକ୍ଷା ବର୍ଚ୍ଛାର ବିଦ୍ଧ କରିବାର କ୍ଷମତା ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ।"(୧) ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପ ପରିବେଷଣ, ବର୍ଚ୍ଛା କ୍ଷେପଣ ପରି ସବୁବେଳେ ପାଠକର ମର୍ମସ୍ଥଳକୁ ଭେଦି ରସାପ୍ଲୁତ କରିଥାଏ। ଆଲୋଚ୍ୟ 'ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ଉପାଖ୍ୟାନ' ଗଳ୍ପଟି ଏହିପରି ଏକ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ବର୍ଚ୍ଛା; ଯାହାକୁ ଧାର ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ଗାଳ୍ପିକ ଅଖିଳମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ। ଗଳ୍ପର ମୁଖ୍ୟ ଚରିତ୍ର ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ଜରିଆରେ ନାରୀ ଜୀବନର କଠୋର ବାସ୍ତବତା, ବିଡ଼ମ୍ବନା, ଅସହାୟତା, ତ୍ୟାଗ, ଧୈର୍ଯ୍ୟ, ସହନଶୀଳତାର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହ ସାମନ୍ତବାଦୀ ଯୁଗର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ, ପୁନଶ୍ଚ ସାମନ୍ତବାଦ ଓ ସମାଜବାଦ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖାଦେଇଥିବା ସଂଘର୍ଷର ଚିତ୍ର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସହରାଭିମୁଖୀ ମାନବର ନିମ୍ନ ଗ୍ରାମ୍ୟଦୃଷ୍ଟି ଏବଂ ଲୋଭ ଲାଳସାର କରୁଣ ଓ ଅକଳ୍ପନୀୟ ପରିଣତିକୁ ଗାଳ୍ପିକ ଏଠାରେ ଅତି ମାର୍ମିକ ଭାବେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି।

ମୂଳ ଶବ୍ଦ: ସାମନ୍ତବାଦ, ସମାଜବାଦ, ଅବଚେତନ ମନ, ଅସହାୟତା, ଧୌର୍ଯ୍ୟ, ସହନଶୀଳତା, ଅଭେଦ୍ୟତା, ସହରାଭିମୁଖୀ, ବିଳାସମୟତା, କୁଞ୍ଚିକାଠି, ହାତବାକ୍ସ, ଗୁପ୍ତଧନ ।

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଅନ୍ୟତମ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପତ୍ରିକା 'ଝଙ୍କାର'ର ୨୯ଶ ବର୍ଷ ଦଶମ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଗାଳ୍ପିକ ଅଖିଳମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ(୧୯୨୭-୧୯୮୨)ଙ୍କ ରଚିତ 'ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ଉପାଖ୍ୟାନ' କେବଳ ଏକ ଗଳ୍ପ ନୁହେଁ; ବରଂ ସାମନ୍ତବାଦ ଯୁଗୀୟ ନାରୀଜୀବନର ଜୀବନ୍ତ ପଟ୍ଟଚିତ୍ର। ଗାଳ୍ପିକ ଅଖିଳମୋହନଙ୍କ ଗଳ୍ପମାନସକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଆମେ ସେଥିରେ ଏକାଧାରରେ ଦେଖିଥାଉ ବାମପନ୍ଥୀ ଚିନ୍ତାଚେତନାର ପ୍ରତିଫଳନ, ସାଧାରଣ ମାନବର ଦୟନୀୟ ଦୁଃସ୍ଥିତିର ଚିତ୍ର ଏବଂ ସାମାଜିକ ବିଧିବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ପ୍ରଥାପରମ୍ପରା ପ୍ରତି ତୀବ୍ର ବ୍ୟଙ୍ଗବିଦ୍ରୁପ। ମଣିଷର ମାନସିକ, ଦୈହିକ, ଭୌତିକ ଅନୁଭୂତିକୁ ସେ ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପମାନଙ୍କରେ ଏତେ ମାର୍ମିକ ଭାବେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଛନ୍ତି ଯେ କୌଣସି ଅଭିଜ୍ଞତାଶୂନ୍ୟ ବେଦରଦୀ ଲେଖକ ନିମନ୍ତେ ଏହାକୁ ଲେଖନୀମୁନରେ ଉତାରିବା ଅସମ୍ଭବ ମନେହୁଏ। ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପର ମାନଦଣ୍ଡ ଠିଆହୁଏ ପାଠକ ହୃଦୟର କେନ୍ଦ୍ରଭାଗରେ। ପାଠକକୁ ଗଳ୍ପର ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ରହି ଭାବିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିଦିଅନ୍ତି ଗାଳ୍ପିକ ଅଖିଳମୋହନ ନିଜର କଳାସୌଷ୍ଠବ ଓ କଥନଚାତୁରୀ ମଧ୍ୟରେ। ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଗାଳ୍ପିକ ଅଖିଳମୋହନଙ୍କର ପ୍ରକାଶଲାଭ କରିଥିବା ଗଳ୍ପସଂକଳନ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି 'ଝଡ଼ର ଇଗଲ ଓ ଧରଣୀର କୃଷ୍ଣସାର', 'ଓ ଅନ୍ଧଗଳି', 'ନଦୀର ନାମ ଗଣତନ୍ତ୍ର' ଓ

CC BY NC

'ଆରମ୍ଭ ଓ ଶେଷ' ନାମକ ଚାରୋଟି ଗଳ୍ପସଂକଳନ। ତାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗଳ୍ପ ପାଠକଲେ ମନେହୁଏ ବିଷୟବିନ୍ୟାସ ଓ ଚରିତ୍ରଚିତ୍ରଣରେ ଏକ ଆରେକଠାରୁ ବଳୀୟାନ। ଚରିତ୍ରର ଦୁଃଖ-ସୁଖ, ଯନ୍ତ୍ରଣା-ବେଦନା, ଅସହାୟତାକୁ ଗାଳ୍ପିକ ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ଦେଇଛନ୍ତି ପ୍ରାଥମିକ ଗୁରୁତ୍ୱ। ମଣିଷର ଅବଚେତନ ମନର ଅନେକ ଅବ୍ୟକ୍ତ ଭାବକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାରେ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ସିଦ୍ଧହସ୍ତତା ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରିବା, ତାଙ୍କର 'ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ଉପାଖ୍ୟାନ' ଗଳ୍ପରେ।

'ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ଉପାଖ୍ୟାନ' ଗଳ୍ପଟି ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଶେଷ ଗଳ୍ପ ସଂକଳନ 'ପ୍ରଥମ ଓ ଶେଷ'(୧୯୯୦)ରେ ସ୍ଥାନିତ ତୃତୀୟ ଗଳ୍ପ। ଗଳ୍ପର ସମଗ୍ର ଭାବମାନସଟି ଗଢିଉଠିଛି ଗଜରାଜପୁର ଗ୍ରାମର ଜମିଦାର ଶ୍ରୀଲୋକନାଥ ରାୟଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଅଲିଅଳ କନ୍ୟା 'ସୁବର୍ଣ୍ଣକୁମାରୀ' ଦେବୀଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି। ସାମନ୍ତବାଦର ସାମାଜିକ ପରମ୍ପରାବାଦୀ ସମୟରୁ ଗତିକରି ଗଳ୍ପର କଥାଭାଗଟି ଶେଷରେ ପହଂଚିଛି ସମାଜବାଦର ଆଧୁନିକତା ନିକଟରେ। ପୁଣି ଅନ୍ୟତ୍ର ଗାଳ୍ପିକ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜମିଦାରୀ ସଭ୍ୟତା ସହ ସହରୀ ବିଳାସମୟ ସଭ୍ୟତାର ତୁଳନାତ୍ମକ ଚିତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି। ଏହି ଦିଗଗୁଡ଼ିକ ଗଳ୍ପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ବିଷୟ ପ୍ରସଙ୍ଗର ସମୟସୀମା ଓ ପୃଷ୍ଠଭୂମିକୁ ଦର୍ଶାଉଥିଲେ ହେଁ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ କିନ୍ତୁ ପାଲଟିଛନ୍ତି ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ଦେବୀ। ସେ ହିଁ ଗଳ୍ପର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଓ ଫଳପ୍ରସୂ ପ୍ରଭାବର ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ପ୍ରତୀକ। ତାଙ୍କୁ ହିଁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ସମଗ୍ର ଗଳ୍ପ ଓ ଏହାର ଚରିତ୍ରମାନେ ଗତିକରିଥିଲେ ହେଁ ଶେଷରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ହସ୍ତଗତ ହୋଇଛି କେବଳ ଶୂନ୍ୟତା।

ପିତୃଆଜ୍ଞା ପାଳନ କରି ସୁବର୍ଣ୍ଣକୁମାରୀ ରାୟ ଖାନଦାନର ରାଜଜେମାରୁ ପାଲଟିଛନ୍ତି ସୁଦୂର ଅଗରପଡ଼ା ଗ୍ରାମର ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ପରିବାରର କୁଳବଧୂ। ମାତ୍ର ଜଣେ ବିବାହିତ ନାରୀ ରୂପେ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ହୋଇଛି ବିଡ଼ମ୍ବିତ। ଲୋକନାଥ ରାୟଙ୍କର ଅମାପ ଧନସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରତି ଲାଳାୟିତ ହୋଇ ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ସୁବର୍ଣ୍ଣକୁମାରୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ ହେଁ ସ୍ତ୍ରୀର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଓ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି । ବିବାହର ପ୍ରଥମ ରାତ୍ରିରେ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରାଇ ସେ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନରେ ଟାଣିଦେଇଛନ୍ତି ଅଲିଭା ଲକ୍ଷ୍ମଣରେଖା। ପତ୍ନୀ ସୁବର୍ଣ୍ଣକୁମାରୀ ମଧ୍ୟ ଦିବାଲୋକରେ ଲୋକଲଜ୍ଜାର ସରହଦ ମଧ୍ୟରେ ନିଜକୁ ଅଟକାଇ ରଖି ସ୍ୱାମୀ ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦାରାଜଙ୍କ ଅପେକ୍ଷାରେ ବିନିଦ୍ର ରଜନୀ ଅତିବାହିତ କରିଛନ୍ତି । ସେପଟେ ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ଘରର ଚଉପାଢ଼ୀ ଉପରେ ହୁକାରେ ଗୁଡ଼ାଖୁ ପିଉ ପିଉ ଜମିଦାରୀ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ବ୍ୟତିରେକ ରାତି ରାତି ପଶା ଖେଳିବା ସହ ରାତ୍ରିର ଅନ୍ଧକାରରେ ସୁରା ଓ ସାକୀ ଗହଣରେ ସମୟ ଅତିବାହିତ କରିଛନ୍ତି। ସବୁ ଜାଣି ସବୁ ବୁଝି ମଧ୍ୟ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ପାଲଟି ଯାଇଛନ୍ତି ଅନ୍ଧଗାନ୍ଧାରୀ। ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟରେ ଅପେକ୍ଷାର ଦୂରତା କମ୍ ହେବା ବଦଳରେ ଲମ୍ବି ଯାଇଛି ବହୁତ ଦୂର।

ଘରର ଚାରିକାନ୍ଥ ଭିତରେ ଦାସୀ ପୋଇଲି ବେଷ୍ଟିତା ହୋଇ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ କେବଳ କଣ୍ଢେଇ ପିତୁଳାଟିଏ ପରି ରହିଯାଇଛନ୍ତି । ପରିବାର ପରିଜନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ସୁନା ଅଣ୍ଡା ଦିଆ କୁକୁଡ଼ା ସଦୃଶ୍। ଗ୍ରାମବଧୂଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣକୁମାରୀଙ୍କ ଭଳି କୃଷ୍ଣକାୟା ନାରୀ କେବଳ ପିତୃଧନ ବଳରେ ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦରାଜଙ୍କ ପତ୍ନୀ ପାଲଟି ପାରିଛନ୍ତି। କନ୍ୟାସୁନା ବା ଯୌତୁକ ପ୍ରାପ୍ତିର ଲୋଭରେ ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ଯେ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଛନ୍ତି ଏହା କାହାକୁ ଅଛପା ହୋଇରହିନାହିଁ। ଶେଷରେ ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ କଲିକତାକୁ ଜରୁରୀ କାମରେ ଯିବାର ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରି ସୁବର୍ଣ୍ଣକୁମାରୀଙ୍କୁ ଶୀଘ୍ର ଫେରିଆସିବାର ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ଯେ, ଫେରିବାର କୌଣସି ଖବର ମିଳିନାହିଁ।

ମାତ୍ର ବିବାହର କିଛିମାସ ପରେ ସ୍ୱାମୀର ନିରୁଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା ନବବିବାହିତା ସ୍ତ୍ରୀ ପାଇଁ ଯେ ଜାଣତେ ଅଜାଣତେ ଡାକିଆଣେ କେତେ ଲାଞ୍ଛନା ଓ ଗଞ୍ଜଣା। ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦାରାଜଙ୍କ କଲିକତାରୁ ଆଉ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ନକରିବା ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ପାଇଁ ଆଣିଦେଇଛି ଏମିତି କେତେ ବାଦ ଓ ଅପବାଦ। ଅଗରପଡ଼ା ମାହାଲାରେ ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦରାଜଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଏ କେତେ ଗୋପନ ସମ୍ବାଦ ପ୍ରଚାର ପ୍ରସାର କରନ୍ତି। ସେଠାରେ କାଳେ ସେ ଗୋଟିଏ ଘର କିଣି, ରକ୍ଷିତା ରଖି ମଦ୍ୟପାନ ଓ ଜୁଆଖେଳରେ ସମୟ ଅତିବାହିତ କରୁଛନ୍ତି। ହେଲେ ସ୍ୱାମୀର ଏପରି ଆକସ୍ମିକ ଗୃହତ୍ୟାଗ ଓ କଲିକତାରେ ଅସାମାଜିକ ଜୀବନଯାପନ ପାଇଁ ସମାଜ ଆଗରେ ଦାୟୀ ହୁଅନ୍ତି ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ। ଏହି ଅସହାୟତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏସବୁକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ସହିଯାନ୍ତି ବିନା ପ୍ରତିବାଦରେ ନିରବତା ସହକାରେ। ଗାଳ୍ପିକ ନାରୀଜୀବନର ଅସହାୟତାକୁ ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ଗଳ୍ପରେ ପ୍ରକାଶ କରି କହନ୍ତି, "ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ନିଜର ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିବା, ଗୃହଯୋଗ୍ୟା ହେବା, ବିବାହ କରି ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେବା ପରି ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ବିନା ପ୍ରତିବାଦରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଇଥିଲେ।"(୨)

ସମୟଚକ୍ରର ଗତି ଅନୁସାରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ପିତା ଓ ଦିଅର ହରିହରଙ୍କ ଆପସ୍ ବୁଝାମଣାରେ ପୁଣି ଫେରିଯାଆନ୍ତି ପିତ୍ରାଳୟକୁ, କିନ୍ତୁ ଫେରିଲାବେଳେ ନଥିଲା ଯିବାବେଳର ବିଷୟ ସମ୍ଭାର। ଅଗରପଡ଼ାରୁ ଫେରିଥିଲା ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପିନ୍ଧାଲୁଗାର ଏକ ପେଟିକା ସହ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ହାତବାକ୍ସଟିଏ, ଯେଉଁଥିରେ ତାଙ୍କର ଅଳଙ୍କାରାଦି ଗଲାବେଳେ ସାଙ୍ଗରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ନିଜକୁ ସର୍ବତୋ ଭାବେ ଅଦୃଷ୍ଟ ହସ୍ତରେ ଅର୍ପଣକରି ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ପାଲଟିଯାଇଛନ୍ତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରୁଦବିଗ୍ନ ଓ ନିର୍ଲିପ୍ତ। କୌଣସି ଅପଦେବତାର ଅଭିଶାପରେ ସେ ଯେପରି କୈଶୋରରୁ ଯୌବନକୁ ପାଦ ଦେଉ ଦେଉ ହଠାତ୍ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ କବଳିତ ହୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି।

ଇତିମଧ୍ୟରେ କଟିଯାଇଛି ଦୀର୍ଘ ପଇଁତିରିଶ ବର୍ଷ। ହେଲେ ସମୟ ଯେ କେବେ କାହାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ଅଟକିଯାଏନି; ସେ ଚାଲୁଥାଏ ଯେମିତି ସୂର୍ଯ୍ୟ-ଚନ୍ଦ୍ର ଚାଲୁଥାନ୍ତି ନିରନ୍ତର ଏକ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ଧାରାରେ।

BY NC

ଇତିମଧ୍ୟରେ ପୃଥିବୀରେ କିନ୍ତୁ ଅନେକ କିଛି ବଦଳି ଯାଇଛି। ଯେପରିକି ସାମନ୍ତବାଦ ନିଜର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ହରେଇ ବସିଛି ଓ ସମାଜବାଦ ନିଜର କାଯ୍ୟା ବିସ୍ତାର କରିଛି। ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଛେଦ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଲୋକନାଥ ରାୟଙ୍କ ଭଳି ଲୋକମାନେ ଇହଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କରିଛନ୍ତି। ଆଉ କେତେକ ଅତୀତର ମୂକସାକ୍ଷୀ ପରି ପଡ଼ିରହିଛନ୍ତି କେବଳ। ଏକାନ୍ନବର୍ତ୍ତୀ ପରିବାରମାନ ଭାଙ୍ଗିଯାଇ ସୃଷ୍ଟିହୋଇଛି ଛୋଟ ପରିବାର। ବଡ଼ବଡ଼ ସହରର ସ୍କୁଲ କଲେଜ ହୋଇଛି, ନବଯୁବପୀଢ଼ିଙ୍କ ପାଇଁ ନୂତନ ଜୀବନର ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ। ସଂସାରରେ ଏତେ ସାରା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ଜୀବନ କିନ୍ତୁ ସେହିପରି ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଓ ଗତାନୁଗତିକ ହୋଇ ରହିଯାଇଛି। ପରିବର୍ତ୍ତନ ବା ହୁଅନ୍ତା କେମିତି? ନା ତାଙ୍କର କିଛି ହଜେଇବାର ଆଶଙ୍କା ଅଛି ନା ଆଜିର ଦୁନିଆରୁ କିଛି ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ଆଶା। ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ଏଇ କିଛି ବର୍ଷ ଭିତରେ ଉଭୟ ଶ୍ୱଶୁରାଳୟ ଓ ପିତ୍ରାଳୟ ନିମନ୍ତେ ପାଲଟି ଯାଇଛନ୍ତି ଯେପରି ଏକ ଅସ୍ମରଣୀୟ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ। ତାଙ୍କ ଜୀବନଟି ଯେମିତି ସକାଳର ନିତ୍ୟକର୍ମ, ଠାକୁରପୂଜା, ସାମାନ୍ୟ ଆହାର, ଭାଗବତ ପୋଥି ପାଠର ଗତାନୁଗତିକ ପୌନଃପୌନିକତା ମଧ୍ୟରେ ଗତି କରିଚାଲିଛି।

ଏଇ ଦୀର୍ଘ ବର୍ଷର ବ୍ୟବଧାନ ମଧ୍ୟରେ ଉଭୟ ଲୋକନାଥ ରାୟ ଓ ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦରାଜଙ୍କ ଉତ୍ତରପୀଢ଼ି ସହରାଭିମୁଖୀ ହେବାଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମ୍ୟ ସଂସ୍କୃତି ଓ ସଭ୍ୟତା ମାଟିଘରର କାନ୍ଥ ପରି ଭୁଶୁଡ଼ି ପଡିବାରେ ଲାଗିଛି। ଗାଳ୍ପିକ ଏଠାରେ ପରୋକ୍ଷରେ ଆଧୁନିକତା ଓ ସହରୀ ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବକୁ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି। ସହରାଭିମୁଖୀ ମାନବର ଗ୍ରାମ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ପଦାର୍ଥର ଶୁଦ୍ଧତା ପ୍ରତି ମୋହ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଗ୍ରାମ୍ୟ ସଂସ୍କୃତି ପ୍ରତି ଥିବା ହୀନମନ୍ୟତାକୁ ବ୍ୟଙ୍ଗ କରିବାକୁ ଗାଳ୍ପିକ ପଛାଇ ନାହାନ୍ତି। ସାମନ୍ତବାଦ ଓ ସମାଜବାଦର ଏ ଛକାପଞ୍ଝା 'ଡୁଡୁଖେଳ' ଭିତରେ କିନ୍ତୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ କାହାନ୍ତି ? ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଯାଇ ଗାଳ୍ପିକ କହିଛନ୍ତି, "ଏ ଛକାପଞ୍ଝା ଖେଳ ଭିତରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ କିନ୍ତୁ ନାହାନ୍ତି। ସେ ଲୋକନାଥ ରାୟଙ୍କ ପରିବାର ଭିତରେ ତାଙ୍କର ପେଟୁଆ ଧାନ କୋଠି ପରି। ନ ହେଲେ ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆରେ କାହିଁ କୋ'କାଲୁ ପଡ଼ିଥିବା ଅକର୍ମଶିଳା ପଥର ଖଣ୍ଡକ ପରି, ନ ହେଲେ ତାଙ୍କର ଦୋପୁରିଆ ପାଞ୍ଚପୁରୁଷୀ ଆଟୁ ଘରର ମୋଟା ମୋଟା ଶାଳ କାଠର ଶେଣୀ ପରି ସ୍ଥାବର ହୋଇ ରହିଯାଇଛନ୍ତି। ଅକର୍ମା ପରି ବହୁ ବର୍ଷ ପଡିରହିବା ଭିତରେ କେଉଁଠି ଯେମିତି ଘୁଣ ଧରିଯାଇଛି ହୁଏତ; ନ ହେଲେ ସମସ୍ତ ମୌଳିକ ଗୁଣ ରହିଛି ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ।"(୩)

ଏତେ ଦୀର୍ଘଦିନର ବ୍ୟବଧାନ ଏ ସଂସାରରେ ଅତିକ୍ରମ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ହେଁ ନାରୀ ଜୀବନର ବାଦ-ଅପବାଦ ଆଜି ମଧ୍ୟ ଅପସରି ଯାଇନାହିଁ। ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ବିବାହର ସେ ଆଡ଼ମ୍ବର, ଭୋଜିଭାତ ଓ ଧନସମ୍ପତ୍ତି ଅଗରପଡ଼ା ଗାଁର ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ବୁଢ଼ୀମା' ମୁହଁରେ ଆଜିବି ଫୁଟି ଉଠୁଛି। "ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କର ଐଶର୍ଯ୍ୟ ଆଜିବି ସମାଜବାଦୀ ଯୁଗର ଉତ୍ତରପୀଢ଼ିଙ୍କ ସ୍ମୃତିରେ ଜାଜ୍ୱଲ୍ୟମାନ ହୋଇରହିଛି। ହେଲେ କୁଆଡେ ଗଲା ଏତେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ, ସବୁ ସୁନାଗହଣା!"(୪) ଏସବୁ ଭିତରେ ଆଜିବି କିନ୍ତୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ କପାଳ ଅପବାଦର କଳଙ୍କରୁ ମୁକ୍ତ ହେଇନି। ଏସବୁ ସମ୍ପର୍କରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ ଆଜିବି ଗ୍ରାମବଧୂମାନଙ୍କ ମୁହଁରେ ଶୁଣାଯାଏ "କୁଆଡ଼େ ଆଉ ସବୁ ଯିବ ? ଘରେ ପଶି ତ ଚାରି ପାଞ୍ଚ ମାସ ଯାଇଛି କି ନାହିଁ ଘଇତାକୁ ଖାଇଲା, ସେ ଦିନରୁ ତ କେବେ କେହି ତାକୁ ଗହଣା ଲଗେଇବାର ଦେଖିନାହିଁ – ପୂରେଇଥିବ ତା ବାକ୍ସ ଭିତରେ, ଆଉ କୁଆଡ଼େ ଯିବ ? କାହାକୁ ଦେଲା ନା ନେଲା"। ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ଏହି ସବୁ ଟାହିଟାପରା ଭିତରେ ଗାଁ ସନ୍ଧ୍ୟାର ଆସର ଜମେ, ଗାଁ ପିଲାଙ୍କ ମନରେ କଳ୍ପନାର ଜମାଟ ବାନ୍ଧେ।

କେବଳ ଅଗରପଡ଼ା କାହିଁକି ଗଜରାଜପୁରରେ ମଧ୍ୟ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ବିବାହର ଆଡ଼ମ୍ବର ଓ ବୈବାହିକ ଜୀବନକୁ ନେଇ ବହୁ କଳ୍ପନା ଜଳ୍ପନା ଚାଲେ। ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆଢୁଆଳରେ ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନଙ୍କ ଟାହି ଟାପରା ଓ ଆଶୁମୃତ୍ୟୁ କାମନା ଯେ ସବୁବେଳେ ଚାଲିଥାଏ ଏକଥା କିନ୍ତୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କୁ ଅଗୋଚର ରହେନାହିଁ। ସହରାଭିମୁଖୀ ଭାଇ ଓ ପୁତୁରାମାନଙ୍କର ସାମୟିକ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ବ୍ୟତୀତ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ଜୀବନ ଘୁରିବୁଲେ ବିଧବା ନଣନ୍ଦ ଓ ଯାଆଙ୍କ ଚାରିପଟେ। ମୃତ ପିତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସେ ଗଜରାଜପୁରରେ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ, ଗଞ୍ଜଣା ଓ ଲାଞ୍ଛନା ସବୁବେଳେ ତାଙ୍କ କାନିରେ ଗଣ୍ଠି ପଡ଼ି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରହିଥାଏ। ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ଅବର୍ତ୍ତମାନରେ ରାୟ ପରିବାରର ଅନ୍ତେବାସୀଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ "ଗୋଟାଏ ମୁଖ ଲଜ୍ଜା ନାହିଁ, ଗୋଟିଏ ଝିଅ ବୋଲି ସୁନାରେ ଛାଅଣି କରି ବାପା ବାହା କରିଥିଲେ, ବାପଘରେ ସଧବା ଥାଉଥାଉ ରହିଲାଣି ପଇଁତିରିଶ ବର୍ଷ, ହେଲେ ଗୋଟାଏ କାଣି କଉଡ଼ି କାଢ଼ିବ ନାହିଁ।"(୫) ଇତିମଧ୍ୟରେ ରାୟ ପରିବାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଛି ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ହାତବାକ୍ସ। ଯାହାର କୁଞ୍ଚିକାଠି ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ଭୁଲରେ ସୁଦ୍ଧା କାହାକୁ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ। କେହି ତା ଭିତରେ କଣ ଅଛି ବୋଲି ପଚାରିଲେ ସେ ଲୋକଗଳ୍ପର ବୁଢ଼ୀଅସୁରୁଣୀ କାହାଣୀ ପରି ସେଥିରେ ତାଙ୍କର ଆୟୁଷ ଅଛି ବୋଲି କହି କଥାଟିକୁ ଆଡ଼େଇ ଦିଅନ୍ତି। ସମସ୍ତଙ୍କ ଭାବନାରେ ସେ ହାତବାକ୍ସ ଭିତରେ ରହିଛି ଅମାପ ଗୁପ୍ତଧନ। ଯାହାକୁ ନିଜର କରିବାପାଇଁ ଯିଏ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟର ମୁମୂର୍ଷୁ ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ କାହାକୁ ସେଥିରେ ହାତ ଲଗେଇବାକୁ ଦେଇନାହାନ୍ତି। ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟରେ ଅସହାୟ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କୁ ଗ୍ରାସ କରିଛି ଶ୍ୱାସରୋଗ। ଯାହାର ଚିକିତ୍ସା କରିବା ତ ଦୂରେ ଥାଉ କେହି ତାର ଆବଶ୍ୟକତା ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧି କରିନାହାନ୍ତି। କେବଳ ସେ ହାତବାକ୍ସର ଗୁପ୍ତଧନକୁ ଛାଡିଦେଲେ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ପାଲଟି ଯାଇଛନ୍ତି ଅଦରକାରୀ ବସ୍ତୁ, ଏକ ବିରାଟ ବୋଝ ସଦୃଶ। ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ଜୀବନର ତାଡ଼ନା ସେତିକିରେ ଶେଷ ହୋଇନାହିଁ। ଜୀବନର ସାୟାହ୍ନରେ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ପରିବାରକୁ ସେ ପୁନଃ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୁଅନ୍ତି ସେଇ ଗୁପ୍ତଧନର ଆଶାରେ। ପୁତୁରା ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ମର୍ଦ୍ଦରାଜଙ୍କ ସହ ବଳ ଓ ଇଚ୍ଛା ନଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ପୁଣି ସେଇ ହାତବାକ୍ସ ସହ ଫେରିଛନ୍ତି ଅଗରପଡ଼ା

ମାହାଲାକୁ। ହେଲେ ସେ ଗଜରାଜପୁର ହେଉ କି ଅଗରପଡ଼ା ହେଉ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ମୌଳିକ ଚରିତ୍ରରେ କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିନାହିଁ। ଯା' ଓ ପୁତୁରାବୋହୂଙ୍କ ବାରମ୍ବାର ଅତର୍କିତ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ କେହି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ହାତବାକ୍ସର କୁଞ୍ଚିକାଠିକୁ ହସ୍ତଗତ କରିପାରିନାହାନ୍ତି।

ଅମାପ ସନ୍ଦେହ ଓ ବୀତସ୍ପୃହତା ସତ୍ତ୍ୱେ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ପରିବାରରେ ଗୁପ୍ତଧନ ପ୍ରାପ୍ତ୍ୟାଶାର କ୍ଷୀଣପ୍ରଦୀପ କେବେବି ନିର୍ବାପିତ ହୋଇନାହିଁ। ଶେଷରେ ସବୁ ଅପେକ୍ଷାର ଅନ୍ତ ଘଟାଇ ଦୀର୍ଘଦିନ ମୃତ୍ୟୁଶଯ୍ୟାରେ ଶୋଇରହି ଶେଷରେ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଚତୁର୍ଥୀ ଦିବା ଛଅ ଘଟିକାରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ସ୍ୱର୍ଗଲୋକ ଗମନ କରିଛନ୍ତି। ମାତ୍ର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ଯେ ସେତେବେଳକୁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଡାହାଣ ହାତର ବଦ୍ଧମୁଷ୍ଟି ମଧ୍ୟରେ ଆବଦ୍ଧ ରହିଛି ସମସ୍ତଙ୍କର ବହୁ ଆକାଂକ୍ଷିତ କୁଞ୍ଚିକାଠିଟି। ଶେଷରେ ଶ୍ମଶାନଭୂମିରେ ମାଲଭାଇମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅତି ନିର୍ମମଭାବେ କୁଞ୍ଚିକାଠିଟି ମୁଷ୍ଟିମୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି। ଏଥି ସହିତ ଅତି ନିର୍ମମ ଭାବେ ଗୁଆକାତିରେ କଟାଯାଇଛି ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ପିନ୍ଧିଥିବା ମଣିବନ୍ଧର ଦୁଇପଟ ସୁନାକାଟକୁ ଓ ନାକର ନୋଥ ଟିକକକୁ। ଏଇ ନିର୍ମମ ଶ୍ମଶାନର ଦୃଶ୍ୟ ପାଠକକୁ ମନେ ପକେଇଦିଏ ପୂର୍ବସୁରୀ ଗାଳ୍ପିକ ସଚ୍ଚି ରାଉତରାୟଙ୍କ 'ମଶାଣିର ଫୁଲ' ଗଳ୍ପର ସେ ମଣିଷ ପୋଡା ଦୃଶ୍ୟ।

ତତ୍ପରେ ନାଟକର ଶୀର୍ଷବିନ୍ଦୁ ପରି ଗଳ୍ପର କ୍ଲାଇମେକ୍ସ ଉପସ୍ଥିତ ହୁଏ ପାଠକ ସାମ୍ନାରେ। ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ଦଶାହ ଓ ଏକାଦଶାହ କର୍ମ ସରିବା ପରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୁଏ ବହୁ ଆକାଂକ୍ଷିତ ଗୁପ୍ତଧନ ପ୍ରାପ୍ତିର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ମୁହୂର୍ତ୍ତ। ରାତ୍ରିର ଅନ୍ଧକାର ଓ ଲଣ୍ଠନର ମିଞ୍ଜିମିଞ୍ଜି ଆଲୁଅରେ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ, ରମେଶ, କୃତ୍ତିବାସ(ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ତିନି ପୁତୁରା)ଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଖୋଲାଗଲା ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ଏତେବର୍ଷର ସଂରକ୍ଷିତ ସନ୍ତକ ହାତବାକ୍ସଟି। ଠିକ୍ ବିଜୟମିଶ୍ରଙ୍କ 'ଶବବାହକମାନେ' ନାଟକର ଗୁପ୍ତଧନ ଥିବା ବାକ୍ସ ପରି।

ହେଲେ କ'ଣ ଥିଲା ସେ ବାକ୍ସରେ ? ଦୀର୍ଘ ପଇଁତିରିଶ ବର୍ଷ ଧରି ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆଢୁଆଳରୁ କ'ଣ ଲୁଚେଇ ରଖିଥିଲେ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ? ସାରାଜୀବନ କେଉଁ ଗୁପ୍ତ ଖଜଣାର ନକ୍ସାକୁ ଲୁଚେଇ ରଖିଥିଲେ ସେ ? ପାଠକକୁ ରୀତିମତ ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଖୋଜିବା ପାଇଁ ଗାଳ୍ପିକ ଏଠାରେ ବ୍ୟଗ୍ର କରିଦେଇଛନ୍ତି। ସବୁ ଅପେକ୍ଷାର ଅନ୍ତ ଘଟାଇ ଯେତେବେଳେ ବାକ୍ସଟିକୁ ଖୋଲାଗଲା ସେଥିରୁ ପ୍ରାଥମିକ ଆବିଷ୍କାର ରୂପେ ମିଳିଲା ତିନିଖଣ୍ଡ ଭାଗବତ ପୋଥି, ଖଣ୍ଡେ ମଠାଲୁଗା, ତୁଳସୀ ଓ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷର ମାଳି ସହ ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ ଗଚ୍ଛିତ କିଛି ନିର୍ମାଲ୍ୟର କୋଥଳି, ତା'ପରେ ତିନି ଠାକୁରଙ୍କ ଏକ ଟିଣବନ୍ଧେଇ ଫୋଟୋ, ତା ପରେ ଭିକ୍ଟୋରିଆ ମୁଣ୍ଡଥିବା କିଛି ରୁପାଟଙ୍କା ତା' ତଳେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ। କେବଳ ଶୂନ୍ୟତା ଆଉ ଶୂନ୍ୟତା। ହେଲେ ସୁବର୍ଣ୍ଣକୁମାରୀଙ୍କ ଏତେଗୁଡ଼ିଏ ଖାଣ୍ଟି ଜୟପୁରୀ ସୁନା ଗଲା କୁଆଡ଼େ ? ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନ ପାଠକମାନଙ୍କ ସହ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ପରିବାରର ଲୋକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ବିବ୍ରତ କରିପକାଏ। ଏତଦ୍ ଭିନ୍ନ ଟ୍ରଙ୍କର ତାଙ୍ଗୁଣୀ ଦିହରେ ଗେଞ୍ଜା ହୋଇଥିଲା ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀଙ୍କ ବିବାହ ଉପଲକ୍ଷେ ପ୍ରାପ୍ତ କେଉଁ ଏକ ଅନାମିକା କବିଙ୍କର ଖଣ୍ଡେ ବିବାହ ଗୀତ, ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦରାଜଙ୍କ ଯୁବକ ସମୟର ଏକ ହଳଦିଆ ଆସ୍ତରଣ ଯୁକ୍ତ ଫୋଟୋଗ୍ରାଫ ଆଉ ଖଣ୍ଡେ କାଗଜ, ଯେଉଁଥିରେ ଲେଖାଥିଲା ବୟାଳିଶ ବର୍ଷ ତଳର ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ଲିଖିତ ଏକ ଚିଠି। ଯେଉଁଥିରେ ଲେଖାଥିଲା,

"ପ୍ରିୟତମା ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ,

ମୁଁ ତମର ଯୋଗ୍ୟ ସ୍ୱାମୀ ନୁହଁ। ମୁଁ ଆଜି ଯାଉଛି ଏକ ଅଜଣାର ସନ୍ଧାନରେ। ଯଦି କେବେ ପ୍ରଚୁର ଅର୍ଥ ନେଇ ଫେରି ପାରିବି ଫେରିବି, ନ ହେଲେ ତମେ ତମର ମୁଣ୍ଡର ସିନ୍ଦୂର ପୋଛିଦବ। ତମର ସ୍ୱୀକୃତି ନ ଥିଲେ, ତମ ପ୍ରଭୃତ ଅଳଙ୍କାର ସବୁ ନବାବେଳେ ମୋର ମନେ ହେଇଥାଆନ୍ତା ମୁଁ ଜଣେ ଦସ୍ୟୁ; କିନ୍ତୁ ତମେ ମୋତେ ସେଥିରୁ ଆଜି ମୁକ୍ତି ଦେଇଛ। ତମକୁ ଅଜସ୍ର ଧନ୍ୟବାଦ। ମୋର ଗଭୀର ଚୁମ୍ବନ ଗ୍ରହଣ କରିବ। ମୋ ରାଣ, ଏ ଚିଠି କାହାକୁ ଦେଖାଇବ ନାହିଁ। ବିଦାୟ।

। ଇତି ।

ତୁମର ହତଭାଗ୍ୟ ସ୍ୱାମୀ

ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ।" (୬)

ପତି ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ଯେପରି ଦିନେ ସତୀ ସୀତା ବିନା ପ୍ରଶ୍ନରେ ସମସ୍ତ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଛାଡ଼ି ବନଗମନ କରିଥିଲେ, ମାତ୍ର ସ୍ୱାମୀର ଆଜ୍ଞାକୁ ଅବଜ୍ଞା କରିନଥିଲେ, ଅନୁରୂପ ଭାବେ ସ୍ୱାମୀ ଆଜ୍ଞା ପାଳନ କରି ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ବି ବଞ୍ଚିଥାଉ ଥାଉ ହାତବାକ୍ସର ଅଭୟ ସିନ୍ଦୁକରେ ଲୁଚେଇ ରଖିଥିବା ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଶେଷଚିଠିଟିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇଆସିଛନ୍ତି ଜୀବନସାରା। ନିଜର ସାମାନ୍ୟତମ ଦୋଷ ଦୁର୍ବଳତା ନଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସ୍ୱାମୀ ଛାଡ଼ିଯିବାର ଅପବାଦକୁ ବିନା ପ୍ରତିବାଦରେ ମଥାନତ କରି ସହିଯାଇଛନ୍ତି। ଶେଷରେ ମୃତ୍ୟୁକୁ ବରଣ କରିଛନ୍ତି ପଛେ କାପୁରୁଷ ସ୍ୱାମୀ ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦରାଜଙ୍କ ଆଡ଼କୁ କାହାକୁ ଆଙ୍ଗୁଠି ଉଠେଇବାର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିନାହାନ୍ତି । ଦିନେ ନା ଦିନେ ପ୍ରତାପ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ଫେରିବାର ଆଶା ହୃଦୟରେ ଭରି ମଥାରେ ଦାଉ ଦାଉ କରି ଜଳାଇ ବସିଛନ୍ତି ନିଜର ସିନ୍ଦୁରବିନ୍ଦୁକୁ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଅପେକ୍ଷାରେ। ହେଲେ ସେ ଅପେକ୍ଷାର ଅନ୍ତ ଘଟେ ମୃତ୍ୟୁ ଶଯ୍ୟାରେ। ଦୀର୍ଘକାଳ ଧରି ତାଙ୍କୁ ବଂଚେଇ ରଖିଥିବା ଅମୀୟଙ୍କ ହସ୍ତଗତ ହୁଏ କେବଳ ହତାଶା ଓ ଅବସୋସ।

ଗାଳ୍ପିକ ଅଖିଳମୋହନ ନିଜର ଏହି ଗଳ୍ପରେ ନାରୀଜୀବନର ଅନେକ ଅକୁହା କଥାକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଯାଇଛନ୍ତି। ସାମନ୍ତବାଦୀ ଯୁଗର ଜମିଦାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରଭାବ, ପୁନଶ୍ଚ ସାମନ୍ତବାଦ ଓ ସମାଜବାଦ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ସଂଘର୍ଷ, କନ୍ୟାସୁନା ପ୍ରସଙ୍ଗ, ନାରୀ ଜୀବନର କାରୁଣ୍ୟ ପରିଣତି ଓ ଅସହାୟତା, ସହରାଭିମୁଖୀ ମାନବର ଗ୍ରାମ୍ୟ ସଂସ୍କୃତି ପ୍ରତି ଥିବା ହୀନମନ୍ୟତା, ଗୁପ୍ତଧନର ଲାଳସା ଓ ଏହାର କରୁଣ ପରିଣତି

BY NC

ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ଦିଗକୁ ଗାଳ୍ପିକ ଏଠାରେ ଉତ୍ଥାପନ କଲାବେଳେ ଏଥିରେ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବସୁରୀ ଯଥା ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତିଙ୍କ ଓ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ରାଉତରାୟଙ୍କପ୍ରଭାବକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ।

ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ କେବଳ ଏଠାରେ ଏକ ଚରିତ୍ର ନୁହନ୍ତି ବରଂ ଏକ ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତୀକ। ଯିଏକି ବିବାହ କରି ପିତ୍ରାଳୟରୁ ସୁନାରେ ଛାଉଣୀ ହୋଇ ସ୍ୱାମୀ ଘରକୁ ଯିବା ସମୟରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣକୁମାରୀରୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ପିତୁଳାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ। ସାରାଜୀବନ ପିତା ଓ ପତିଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ପାଳନ ଓ ସମ୍ମାନ ରକ୍ଷା କରି ସେ ପାଲଟି ଯାଇଥିଲେ ଏକ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ମିତ ସଖି କଣ୍ଢେଇ ସଦୃଶ। ମାତ୍ର ଜୀବନରେ ଯେତେ ବିଷମ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ସାମ୍ନା କରିଥିଲେ ହେଁ ସମଗ୍ର ଜୀବନ ତାଙ୍କ ହୃଦୟର ଅଭେଦ୍ୟ କୋଠରୀରେ କେହି ପ୍ରବେଶ କରିପାରିନାହାନ୍ତି, ନା ପିତା ନା ପତି ନା ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନ ନା ସେ ନିଜେ।

ସଙ୍କେତ ସୂଚୀ:

୧. ଅଖିଳମୋହନ ଫାଉଣ୍ଡେସନ, 'ଅଖିଳାୟନ', ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୯୯୮, ପୃଷ୍ଠା-ପ୍ରାକ୍ ଭାଷ

୨. ଅତ୍ରୈବ, ପୃଷ୍ଠା-୫୪୫

୩.ଅତ୍ରୈବ, ପୃଷ୍ଠା-୫୪୫

୪. ଅତ୍ରୈବ, ପୃଷ୍ଠା-୫୪୫

୫. ଅତ୍ରୈବ, ପୃଷ୍ଠା-୫୪୭

୬. ଅତ୍ରୈବ, ପୃଷ୍ଠା-୫୫୪

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ:

୧. ଅଖିଳମୋହନ ଫାଉଣ୍ଡେସନ, 'ଅଖିଳାୟନ', ପ୍ର-ବାଲିଘର, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୧୯୯୮

୨. ଅଖିଳମୋହନ ଜୟନ୍ତୀ ସ୍ମରଣିକା, 'ଅଖିଳେଷୁ', ୧୯୮୮

୩. ପାତ୍ର, ଡ. ଦେବାଶିଷ. 'ଗଳ୍ପ ଗାଳ୍ପିକ ଗଳ୍ପାୟନ', ପ୍ର-ସତ୍ୟନାରାୟଣ ବୁକ ଷ୍ଟୋର, ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ, ୨୦୧୯

୪. ପ୍ରଧାନ, ଡ. କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର. 'ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର ଧରା ଓ ଧାରା', ପ୍ର-ସତ୍ୟ ନାରାୟଣ ବୁକ୍ ଷ୍ଟୋର, ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ, ୨୦୨୧

«««

BINDU BIMARSHA...

Field	Details
Funding Statement	This research received no external funding
Conflict of Interest	No
Plagiarism Test	Yes (Drillbit)
Similarity Index	0 %
Ethical Approval	Not applicable
Cite:	Mahapatra, Shubhashree. "Naari Jeevanara Abhedya Kothari: Akhilmohananka Subarnna-mayee Upakhyana." Bindu Bimarsha, vol. 2, no. 1, Jan. 2026, pp. 18–22. Crossref, https://doi.org/10.64647/bb.vol.2.issue.1.2026.3.

BY NC